

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

10 noiembrie 2022*

„Recurs – Ajutoare de stat – Garanție de stat acordată de o entitate publică – Împrumuturi în favoarea a trei cluburi de fotbal ale comunității Valencia (Valencia CF, Hércules CF și Elche CF) – Decizie prin care ajutoarele sunt declarate incompatibile cu piața internă – Anularea deciziei în ceea ce privește Valencia CF – Noțiunea de «avantaj» – Aprecierea existenței unui avantaj – Comunicarea privind garanțiile – Interpretare – Obligație de diligență care incumbă Comisiei Europene – Sarcina probei – Denaturare”

În cauza C-211/20 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 22 mai 2020,

Comisia Europeană, reprezentată de G. Luengo, P. Němečková și B. Stromsky, în calitate de agenți,

recurentă,

celelalte părți din procedură fiind:

Valencia Club de Fútbol SAD, cu sediul în Valencia (Spania), reprezentată de G. Cabrera López, J. R. García-Gallardo Gil-Fournier și D. López Rus, abogados,

reclamantă în primă instanță,

Regatul Spaniei, reprezentat de M. J. Ruiz Sánchez, în calitate de agent,

intervenient în primă instanță,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Arabadjiev (raportor), președinte de cameră, domnul L. Bay Larsen, vicepreședintele Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei întâi, domni P. G. Xuereb și A. Kumin și doamna I. Ziemele, judecători,

avocat general: domnul G. Pitruzzella,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

* Limba de procedură: spaniola.

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 7 aprilie 2022,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Comisia Europeană solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 12 martie 2020, Valencia Club de Fútbol/Comisia (T-732/16, EU:T:2020:98), prin care acesta a anulat Decizia (UE) 2017/365 a Comisiei din 4 iulie 2016 privind ajutorul de stat SA.36387 (2013/C) (ex 2013/NN) (ex 2013/CP) pus în aplicare de Spania pentru Valencia Club de Fútbol Sociedad Anónima Deportiva, Hércules Club de Fútbol Sociedad Anónima Deportiva și Elche Club de Fútbol Sociedad Anónima Deportiva (JO 2017, L 55, p. 12) (denumită în continuare „decizia în litigiu”) în ceea ce privește Valencia Club de Fútbol SAD (denumită în continuare „Valencia CF”).

Cadrul juridic

- 2 Potrivit punctului 2.2 din Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO 2008, C 155, p. 10, denumită în continuare „Comunicarea privind garanțiile”):

„De regulă, beneficiarul ajutorului este persoana creditată. Așa cum se prevede la punctul 2.1, ar trebui ca, în mod normal, suportarea riscului să fie remunerată printr-o primă corespunzătoare. Atunci când nu este necesar ca persoana creditată să plătească prima sau plătește o primă redusă, aceasta obține un avantaj. În comparație cu situația în care nu există garanție, garanția de stat permite persoanei creditate să obțină condiții financiare mai bune pentru un împrumut decât cele care există, în mod normal, pe piețele financiare. De obicei, având avantajul unei garanții de stat, persoana creditată poate obține rate mai mici și/sau poate oferi un nivel mai redus de securitate. În unele cazuri, fără o garanție din partea statului, persoana creditată nu ar putea găsi o instituție financiară care să vrea să îi acorde împrumuturi, în orice condiții. Astfel, garanțiile de stat pot facilita crearea de noi afaceri și pot permite unor întreprinderi să obțină bani pentru a desfășura activități noi. În același mod, o garanție de stat poate ajuta o firmă aflată în prag de faliment să rămână activă, în loc să fie eliminată de pe piață ori restructurată, ceea ce ar putea da naștere la denaturări ale concurenței.”

- 3 Punctul 3.1 din Comunicarea privind garanțiile are următorul cuprins:

„În cazul în care o garanție individuală sau un sistem de garanții contractate de către stat nu aduce niciun avantaj unei întreprinderi, acestea nu constituie ajutor de stat.

În acest context, pentru a se stabili dacă se acordă un avantaj printr-o garanție sau un sistem de garanții, Curtea a confirmat [...] că evaluarea pe care o face Comisia ar trebui să se bazeze pe principiul investitorului care operează într-o economie de piață [...] Prin urmare, trebuie să se țină seama de posibilitățile efective ale unei întreprinderi beneficiare de a obține resurse financiare echivalente, recurgând la piața de capital. Nu se consideră a fi ajutor de stat situația în care o nouă sursă de finanțare este pusă la dispoziție, în condiții ce ar fi acceptabile pentru un operator privat, în condițiile normale ale unei economii de piață [...].”

4 Punctul 3.2 literele (a) și (d) din această comunicare precizează:

„În ceea ce privește garanția de stat individuală, Comisia consideră că respectarea tuturor condițiilor prevăzute mai jos este suficientă pentru a se exclude existența unui ajutor de stat.

(a) Persoana creditată nu se află în dificultate financiară.

Pentru a se stabili dacă persoana creditată trebuie considerată a fi în dificultate financiară, se va face trimitere la definiția prevăzută de liniile comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate [...]

[...]

(d) Pentru garanție se achită prețul corespunzător prețului pieței.

Așa cum se prevede la punctul 2.1, ar trebui ca, în mod normal, suportarea riscului să fie remunerată printr-o primă corespunzătoare aferentă sumei garantate sau contragarantate. Atunci când prețul plătit pentru garanție este cel puțin la fel de mare ca și prima corespunzătoare de referință a garanției oferite pe piețele financiare, garanția nu conține un ajutor.

În cazul în care pe piețele financiare nu există o primă corespunzătoare de referință a garanției, costul financiar total al creditului garantat, care include rata dobânzii la credit și prima garanției, trebuie comparat cu prețul de piață al unui credit similar, negarantat.

În ambele cazuri, pentru a se stabili prețul de piață corespondent, se vor lua în considerare caracteristicile garanției și ale creditului aferent. Acestea includ: valoarea și durata tranzacției, garanția oferită de către persoana creditată, precum și antecedente care influențează evaluarea ratei de recuperare; probabilitatea ca debitorul să înceteze plata creditului din cauza situației financiare în care se află, a sectorului de activitate din care face parte și a perspectivelor sale, precum și a altor condiții economice. Această analiză ar trebui să permită în primul rând clasificarea persoanei creditate, pe baza unui rating al riscului. Ratingul poate fi efectuat de o agenție de rating recunoscută pe plan internațional sau, dacă se poate, pe baza ratingului intern utilizat de banca creditoare. Comisia subliniază legătura dintre rating și rata neplății, efectuată de instituții financiare internaționale ale căror rapoarte sunt date publicității [...] Pentru a se evalua dacă prima este în conformitate cu prețurile pieței, statul membru poate compara prețurile achitate de întreprinderile cu un rating similar pe piață.

Prin urmare, Comisia nu va accepta să se stabilească la o rată unică prima de garanție, rată considerată a corespunde unei norme a sectorului industrial în ansamblu.”

5 Punctul 3.6 din comunicarea menționată prevede:

„Nerespectarea uneia dintre condițiile enunțate la punctele 3.2-3.5 nu înseamnă că garanția sau sistemul de garanții este considerat în mod automat drept ajutor de stat. În cazul în care se pune sub semnul întrebării dacă o garanție avută în vedere sau un sistem de garanții constituie ajutor de stat, proiectul trebuie transmis Comisiei.”

6 Punctul 4.1 din comunicarea menționată enunță:

„În cazul în care garanțiile individuale sau sistemele de garanții nu respectă principiul investitorului din economia de piață, se consideră că acestea implică un ajutor de stat. Prin urmare, este nevoie să se cuantifice elementul de ajutor, pentru a se verifica dacă ajutorul poate fi compatibil în temeiul unei derogări exprese privind ajutoarele de stat. Ca o chestiune de principiu, elementul de ajutor de stat este considerat a fi diferența dintre prețul corespunzător de piață al garanției oferit individual [...] și prețul plătit efectiv pentru această măsură.

[...]

La calcularea elementului de ajutor dintr-o garanție, Comisia va acorda o atenție deosebită următoarelor elemente:

- (a) dacă în cazul garanțiilor individuale persoana creditată se află în dificultate financiară. [...] [a se vedea detaliile de la punctul 3.2 litera (a)]

Comisia subliniază că pentru companiile aflate în dificultate, un garant de pe piață, dacă există, ar percepe o primă substanțială la momentul acordării garanției, dat fiind riscul incapacității de plată. În cazul în care probabilitatea ca persoana creditată să nu mai poată achita împrumutul devine extrem de ridicată, nu există o rată a pieței, iar în situații excepționale elementul de ajutor de stat din garanție se poate dovedi la fel de ridicat ca și suma acoperită practic de garanție;

[...]

- (d) dacă au fost luate în considerare caracteristicile garanției și ale împrumutului [...] la stabilirea primei de piață a garanției pe baza căreia se calculează elementul de ajutor, prin compararea sa cu prima efectiv plătită [a se vedea detaliile de la punctul 3.2 litera (d)].”

7 Punctul 4.2 din aceeași comunicare prevede:

„În ceea ce privește garanția individuală, echivalentul-subvenție, sub formă de numerar, al garanției se calculează ca diferența dintre prețul de piață al garanției și prețul plătit efectiv.

În cazul în care piața nu oferă garanții pentru acel tip de operațiune, nu există un preț de piață pentru garanție. În acest caz, elementul de ajutor se calculează în același mod ca echivalentul-subvenție al creditului în condiții preferențiale, și anume ca diferența dintre rata dobânzii de pe piață pe care compania ar fi suportat-o în absența garanției și rata dobânzii obținută în temeiul garanției de stat, după calcularea primelor plătite. În cazul în care nu există o rată de piață a dobânzii, iar statul membru dorește să utilizeze, ca substitut, rata de referință, Comisia subliniază că, pentru calcularea intensității ajutorului unei garanții individuale, sunt aplicabile condițiile enunțate în comunicarea cu privire la ratele de referință [...]. Aceasta înseamnă că trebuie să se acorde atenție sumelor adăugate la rata de bază, pentru a se lua în considerare profilul de risc asociat operațiunii acoperite, întreprinderea garantată și garanțiile colaterale oferite.”

Istoricul litigiului și decizia în litigiu

- 8 Valencia CF este un club de fotbal profesionist cu sediul în Valencia, în Spania. Fundación Valencia (Fundatia Valencia, denumită în continuare „FV”) este o fundație nonprofit al cărei obiectiv de bază este acela de a menține, de a transmite și de a promova aspectele sportive, culturale și sociale ale Valencia CF și legătura acestuia cu suporterii săi.
- 9 La 5 noiembrie 2009, Instituto Valenciano de Finanzas (Institutul de Finanțe din Valencia, denumit în continuare „IVF”), instituția financiară din cadrul Generalitat Valenciana (guvernul regional din Valencia, Spania), a oferit o garanție pentru un împrumut bancar în valoare de 75 de milioane de euro acordat de Banca Bancaja pentru FV, prin intermediul căruia aceasta a achiziționat 70,6 % din acțiunile Valencia CF (denumită în continuare „măsura 1”).
- 10 Garanția acoperea în integralitate principalul împrumutului, plus dobânzile și costurile operațiunii garantate. În schimb, o primă anuală de garanție de 0,5 % trebuia să fie plătită de FV în favoarea IVF. Acesta din urmă primea un gaj de rangul doi, cu titlu de contragaranție, asupra acțiunilor Valencia CF achiziționate de FV. Durata împrumutului subiacent era de șase ani. Rata dobânzii pentru împrumutul subiacent era egală mai întâi cu 6 % în primul an, iar ulterior cu „Euro Interbank Offered Rate” (Euribor) pe un an majorată cu o marjă de 3,5 % cu o rată minimă de 6 %. Exista de asemenea un comision de angajament de 1 %. Calendarul de plată prevedea rambursarea dobânzilor începând cu luna august 2010 și rambursarea principalului în două tranșe de 37,5 milioane de euro, la 26 august 2014 și, respectiv, la 26 august 2015. Era prevăzut ca rambursarea împrumutului garantat (principal și dobânzi) să fie finanțată prin vânzarea acțiunilor Valencia CF achiziționate de FV.
- 11 La 10 noiembrie 2010, IVF a majorat garanția acordată FV cu 6 milioane de euro, în scopul de a obține o majorare cu aceeași sumă a împrumutului deja acordat de Bancaja, pentru a acoperi întârzierile la plata principalului, a dobânzilor și a costurilor scadente, rezultate în urma nerespectării obligațiilor de plată a dobânzilor din 26 august 2010 aferente împrumutului garantat (denumită în continuare „măsura 4”).
- 12 Informată cu privire la existența unor pretinse ajutoare de stat acordate de guvernul regional din Valencia sub formă de garanții de împrumut bancar în favoarea Elche Club de Fútbol SAD, a Hércules Club de Fútbol SAD, și a Valencia CF, Comisia, la 8 aprilie 2013, a invitat Regatul Spaniei să prezinte observații cu privire la aceste informații. Acesta din urmă i-a răspuns la 27 mai și la 3 iunie 2013.
- 13 Prin scrisoarea din 18 decembrie 2013, Comisia a informat acest stat membru că a decis să inițieze procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 108 alineatul (2) TFUE, prin care a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile și a precizat, în special în considerentele (27)-(29) și (51) ale acestei decizii:

„(27) În speță, Comisia nu cunoaște care este criteriul de referință pentru prima de garanție corespunzătoare care ar putea fi oferită pe piața financiară pentru garanții similare celor acordate de IVF. Însă prima anuală de garanție de 0,5 % pentru achiziționarea de acțiuni ale Valencia CF [...] nu [pare] să reflecte, la prima vedere, riscul de incapacitate de plată pentru împrumuturile garantate, dat fiind că Valencia CF [...] [pare] să fi fost în dificultate la data acordării garanțiilor în cauză. [...]

(28) Comisia semnaleză de asemenea că, pe lângă faptul că au fost acordate unor întreprinderi aparent aflate în dificultate, garanțiile acoperă integral sumele garantate. Aceasta sugerează că operatorii de pe piață nu sunt dispuși să își asume riscul de insolvabilitate a beneficiarilor. Prin urmare, Comisia are îndoieli că beneficiarii ar putea obține garanțiile în cauză la acest preț și în aceste condiții pe piață. Pe de altă parte, fără garanția de stat, Comisia are îndoieli că o instituție financiară ar fi dispusă să acorde beneficiarilor vreun tip de împrumut.

(29) Astfel, ținând seama de ceea ce precedă, Comisia consideră în acest stadiu că garanțiile acordate de stat în anii 2008, 2010 și 2011 au conferit un avantaj entităților care au beneficiat de împrumuturi. [...]

[...]

(51) Comisia are îndoieli că IVF a acordat garanțiile în cauză în conformitate cu criteriile de piață, în special după ce a examinat situația financiară și perspectivele de viabilitate ale entităților care au beneficiat în definitiv de împrumuturi. [...]"

14 Din considerentele (2)-(5) ale deciziei în litigiu reiese că, în cursul procedurii oficiale de investigare, pe de o parte, Comisia a primit, în cursul anilor 2013-2016, observații, informații, informații suplimentare și clarificări suplimentare, în special de la Regatul Spaniei, de la IVF, de la FV, precum și de la Valencia CF, și, pe de altă parte, la 29 ianuarie 2015, s-au întâlnit la Bruxelles serviciile Comisiei, autoritățile spaniole, reprezentanți ai IVF și reprezentanți ai Valencia CF.

15 Prin decizia în litigiu, Comisia a constatat în special că măsurile 1 și 4 constituie ajutoare ilegale și incompatibile cu piața internă, în valoare de 19 193 000 de euro și, respectiv, de 1 188 000 de euro și a somat Regatul Spaniei să recupereze ajutoarele menționate în mod imediat și efectiv.

16 În secțiunea 7.1. din această decizie, intitulată „Existența ajutorului de stat”, Comisia a apreciat printre altele:

„[...]

(77) [...] încă din iunie 2007 și la momentul acordării măsurilor 1 și 4, Valencia CF se afla în dificultate în sensul punctului 11 din Liniile directoare S&R din 2004 [...]

[...]

(80) În același timp, Comisia observă că Valencia CF [...] nu [era] într-o situație extrem de dificilă, în sensul punctului 2.2 și al punctului 4.1 litera (a) din Comunicarea [...] privind garanțiile [...]

[...]

(82) [...] Pe baza celor de mai sus, Comisia consideră că Valencia CF se afla în dificultate la momentul acordării măsurilor 1 și 4.

(83) În concluzie, Comisia consideră că, întrucât cele trei cluburi se aflau în dificultate financiară înainte de punerea în aplicare a măsurilor, acestea pot fi considerate ca având un rating JRC [...]

[...]

(85) În ceea ce privește elementul de ajutor din cadrul măsurilor care implică, în ansamblul lor, garanții de stat, Comisia ține seama de secțiunile 2.2 și 3.2 din Comunicarea [...] privind garanțiile. Comunicarea din 2008 privind garanțiile prevede că îndeplinirea anumitor condiții ar putea fi suficientă pentru ca Comisia să excludă prezența ajutorului de stat, cum ar fi faptul că debitorul nu se află în dificultate financiară și garanția nu acoperă mai mult de 80 % din creditul neachitat sau din altă obligație financiară. Cu toate acestea, dacă nu plătește un preț grevat de risc pentru garanție, debitorul obține un avantaj. În plus, în cazul în care debitorul este o întreprindere aflată în dificultate financiară, acesta nu va găsi o instituție financiară dispusă să îl crediteze, în niciun caz, fără o garanție de stat.

(86) În această privință, Comisia nu este de acord cu argumentul Spaniei potrivit căruia condițiile din Comunicarea [...] privind garanțiile sunt îndeplinite. Aplicând aceste criterii în cazul de față, Comisia constată că:

(a) Valencia CF [s-a] aflat în dificultate financiară [a se vedea considerentele (70)-(82) de mai sus] în momentul acordării măsurilor 1 [...] și 4.

[...]

(c) primele de garanție anuale cuprinse între 0,5 % și 1 % percepute pentru garanțiile în cauză nu pot fi considerate ca reflectând riscul de incapacitate de plată pentru împrumuturile garantate, date fiind dificultățile în care se [afla] Valencia CF [...] și, în special, raportul ridicat datorii/capital propriu sau faptul că [avea] capital propriu negativ la momentul acordării măsurilor în cauză.

(87) Pe baza celor de mai sus, Comisia concluzionează că măsurile 1 [...] și 4 nu respectă condițiile stabilite în Comunicarea [...] privind garanțiile și, prin urmare, este de părere că beneficiarii nu ar fi obținut măsurile în aceleași condiții pe piață și, în consecință, aceste măsuri le-au conferit un avantaj necuvenit.

[...]”

17 În secțiunea 7.2. din decizia menționată, intitulată „Cuantificarea ajutorului”, Comisia a apreciat printre altele în considerentul (93):

„Conform secțiunii 4.2 din Comunicarea [...] privind garanțiile, Comisia consideră că, pentru fiecare garanție, valoarea ajutorului este egală cu elementul de subvenționare din cadrul garanției, și anume cu valoarea care rezultă din diferența dintre, pe de o parte, rata dobânzii aplicată efectiv împrumutului grație garanției de stat, plus comisionul de garantare, și, pe de altă parte, rata dobânzii care ar fi fost aplicată unui împrumut fără garanție de stat. Comisia ia act de faptul că, din cauza numărului limitat de analize ale unor operațiuni similare pe piață, un astfel de criteriu de referință nu va oferi o comparație corespunzătoare. Prin urmare, Comisia va utiliza rata de referință relevantă [...], care este de 1 000 de puncte de bază având în vedere dificultățile celor trei cluburi de fotbal și valoarea foarte scăzută a garanțiilor pentru împrumut, plus 124-149 de puncte de bază ca rate de bază ale Spaniei la momentul acordării măsurilor de ajutor. Într-adevăr, fiecare împrumut a fost securizat cu un gaj asupra acțiunilor achiziționate în cadrul cluburilor. Totuși, acestea din urmă se aflau în dificultate, și anume efectuau operațiuni care conduceau la pierderi, și nu puseseră în aplicare niciun plan de viabilitate credibil care să demonstreze că operațiunile respective vor produce profit pentru acționarii lor. Prin urmare, pierderile acestor cluburi au fost incluse în valoarea acelorași acțiuni ale cluburilor, așadar,

valoarea respectivelor acțiuni oferite drept garanție pentru împrumut a fost aproape de zero. Pe baza calculelor efectuate de Comisie, quantumul ajutorului în măsurile care fac obiectul examinării ar fi de 20,381 milioane EUR în cazul Valencia CF (19,193 milioane EUR din cadrul măsurii 1 plus 1,188 milioane EUR în cadrul măsurii 4) [...] Calculele Comisiei sunt după cum urmează:

(a) pentru măsura 1: rata dobânzii aplicată de 6,5 % este dedusă din rata dobânzii pe piață aplicabilă de 11,45 %, și anume 1 000 de puncte de bază pentru Valencia CF plus 145 de puncte de bază ca rată de bază pentru Spania în noiembrie 2009 [...] Rezultatul se înmulțește cu valoarea împrumutului de 75 de milioane EUR și cu durata reală a împrumutului de 5,17 ani. Rezultatul final se ridică la 19,193 milioane EUR;

[...]

(d) pentru măsura 4: rata dobânzii aplicată de 6,5 % este dedusă din rata dobânzii pe piață aplicabilă de 11,45 %, și anume 1 000 de puncte de bază pentru Valencia CF plus 145 de puncte de bază ca rată de bază pentru Spania în noiembrie 2010 [...] Rezultatul se înmulțește cu valoarea împrumutului în valoare de 6 milioane EUR și cu perioada rămasă din durata efectivă a împrumutului, care este egală cu patru ani. Rezultatul final se ridică la 1,188 milioane EUR.”

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 18 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 20 octombrie 2016, Valencia CF a formulat o acțiune având ca obiect anularea deciziei în litigiu.
- 19 În susținerea acestei acțiuni, Valencia CF a invocat opt motive, dintre care primul și al treilea erau întemeiate pe erori vădite de apreciere în caracterizarea unui avantaj și, respectiv, în calcularea quantumului ajutorului.
- 20 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a admis primul și al treilea motiv și, în consecință, a anulat decizia în litigiu în ceea ce privește măsurile 1 și 4.

Concluziile părților

- 21 Comisia solicită Curții:
 - anularea hotărârii atacate în ceea ce privește măsura 1;
 - trimiterea cauzei spre rejudecare la Tribunal, și
 - soluționarea cererii privind cheltuielile de judecată odată cu fondul.
- 22 Valencia CF și Regatul Spaniei solicită Curții respingerea recursului și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

- 23 În susținerea recursului, Comisia invocă un motiv unic, întemeiat pe o interpretare eronată, la punctele 124-138 din hotărârea atacată, a noțiunii de „avantaj economic”, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, care rezultă, mai întâi, din interpretări eronate ale deciziei în litigiu și Comunicării privind garanțiile, apoi dintr-o nerespectare a limitelor sarcinii sale a probei și a obligației sale de diligență și, în sfârșit, dintr-o denaturare a faptelor.
- 24 Valencia CF contestă printre altele admisibilitatea acestui recurs.

Cu privire la admisibilitate

Argumentația părților

- 25 Valencia CF apreciază, în primul rând, că Comisia nu identifică, cu excepția evocării generale de la punctele 124-138 din hotărârea atacată, cu precizia necesară punctele din hotărârea menționată pe care le contestă.
- 26 În al doilea rând, potrivit Valencia CF, Comisia se limitează să repete propriile motive și argumente deja prezentate în fața Tribunalului cu privire la obligația de motivare care îi revine, astfel încât ea nu ar urmări decât obținerea unei reexaminări a acțiunii, propunând o nouă apreciere a faptelor.
- 27 În al treilea rând, Valencia CF arată că Comunicarea privind garanțiile nu constituie un instrument de drept pozitiv al Uniunii, astfel încât eventuala sa încălcare nu poate fi calificată drept „chestiune de drept”, în sensul articolului 58 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, pe care aceasta ar putea astfel să o analizeze în cadrul unui recurs.
- 28 Comisia contestă această argumentație.

Aprecierea Curții

- 29 Din articolul 256 TFUE, din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum și din articolul 168 alineatul (1) litera (d) și din articolul 169 din Regulamentul de procedură a Curții rezultă că un recurs trebuie să indice cu precizie elementele criticate din hotărârea sau din ordonanța a cărei anulare se solicită, precum și argumentele juridice care susțin în mod concret această cerere. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, nu îndeplinește această condiție recursul care se limitează la reproducerea motivelor și a argumentelor deja prezentate în fața Tribunalului. Astfel, un asemenea recurs constituie în realitate o cerere prin care se urmărește o simplă reexaminare a cererii introductive depuse la Tribunal, ceea ce nu este de competența Curții (Hotărârea din 24 martie 2022, Hermann Albers/Comisia, C-656/20 P, nepublicată, EU:C:2022:222, punctul 35 și jurisprudența citată).
- 30 În speță, în primul rând, contrar celor pretinse de Valencia CF, Comisia a indicat cu precizie elementele criticate din hotărârea atacată, precum și argumentele juridice care susțin în mod concret cererea sa de anulare a acesteia.

- 31 În al doilea rând, această instituție nu se limitează nici să reproducă motivele și argumentele deja prezentate în fața Tribunalului, ci contestă în mod concret interpretarea sau aplicarea dreptului Uniunii efectuată de Tribunal.
- 32 În această privință, trebuie amintit că, dacă un recurent contestă interpretarea sau aplicarea dreptului Uniunii efectuată de Tribunal, aspectele de drept analizate în primă instanță pot fi rediscutate în cadrul recursului. Astfel, dacă un recurent nu ar putea să se bazeze în acest mod în recurs pe motive și argumente utilizate deja în fața Tribunalului, procedura de recurs ar fi lipsită de o parte din sensul său (Hotărârea din 24 martie 2022, Hermann Albers/Comisia, C-656/20 P, nepublicată, EU:C:2022:222, punctul 36 și jurisprudența citată).
- 33 În al treilea rând, contrar celor pretinse de Valencia CF, aspectul dacă Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a verificat dacă Comisia s-a conformat sau nu Comunicării privind garanțiile poate ridica chestiuni de drept, în sensul articolului 58 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, pe care Curtea poate, așadar, să le analizeze în cadrul unui recurs.
- 34 Astfel, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că examinarea pe care trebuie să o efectueze Comisia cu ocazia aplicării principiului operatorului privat impune efectuarea unei aprecieri economice complexe (Hotărârea din 11 noiembrie 2021, Autostrada Wielkopolska/Comisia și Polonia, C-933/19 P, EU:C:2021:905, punctul 116, precum și jurisprudența citată), în cadrul căreia această instituție dispune de o largă marjă de apreciere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 septembrie 2014, CB/Comisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punctul 46 și jurisprudența citată).
- 35 Potrivit unei jurisprudențe consacrate, adoptând norme de conduită și anunțând, prin publicarea lor, că le va aplica de la momentul respectiv în cazurile la care se referă acestea, Comisia se autolimitează în exercitarea unei asemenea marje de apreciere și nu se poate abate, în principiu, de la aceste norme fără a fi sancționată, dacă este cazul, pentru încălcarea principiilor generale de drept, precum egalitatea de tratament sau protecția încrederii legitime (Hotărârea din 2 decembrie 2010, Holland Malt/Comisia, C-464/09 P, EU:C:2010:733, punctul 46, și Hotărârea din 3 septembrie 2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland și alții/Comisia, C-817/18 P, EU:C:2020:637, punctul 100, precum și jurisprudența citată).
- 36 Prin urmare, în domeniul ajutoarelor de stat, Comisia este ținută de orientările pe care le adoptă, în măsura în care acestea nu se îndepărtează de normele Tratatului FUE, iar aplicarea lor nu încalcă principiile generale de drept, precum egalitatea de tratament (Hotărârea din 3 septembrie 2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland și alții/Comisia, C-817/18 P, EU:C:2020:637, punctul 101, precum și jurisprudența citată).
- 37 Or, astfel cum reiese în special din cuprinsul punctelor 3.1 și 4.1 din Comunicarea privind garanțiile, aceasta cuprinde norme de conduită anunțate de Comisie referitoare în special la exercitarea marjei sale de apreciere atunci când efectuează aprecieri economice complexe în aplicarea principiului operatorului privat.
- 38 Rezultă că recursul este admisibil în întregime.

Cu privire la fond

Argumentația părților

- 39 În primul rând, Comisia susține că Tribunalul a interpretat în mod eronat decizia în litigiu atunci când a apreciat, la punctul 138 din hotărârea atacată, că această instituție a considerat că nu exista un preț de piață pentru prima de garanție în cauză. Astfel, ea ar fi indicat, în considerentul (93) litera (a) al deciziei în litigiu, rata dobânzii pe piață aplicabilă, pe care ar fi stabilit-o la o valoare de 11,45 % după ce a analizat mai întâi situația Valencia CF la data acordării garanției, a considerat apoi că clubul urma să primească un rating de credit de categoria JRC și a analizat, în sfârșit, caracteristicile garanției în discuție.
- 40 În această privință, interpretarea eronată a deciziei în litigiu de către Tribunal s-ar întemeia în esență pe aprecierile prezentate de acesta la punctele 124-130 din hotărârea atacată.
- 41 În special, la punctul 124 din hotărârea atacată, Tribunalul nu ar fi ținut seama, cu ocazia interpretării considerentului (85) al deciziei în litigiu, de faptul că Comisia ar fi repus în discuție în principal prețul la care a fost obținută garanția, iar nu posibilitatea de a obține o garanție sau un împrumut pe piață, ceea ce ar fi confirmat de raționamentul subsecvent care s-ar întemeia pe insuficiența prețului plătit. La punctul 125 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi considerat în mod eronat, având în vedere conținutul considerentului (93) litera (a) al deciziei în litigiu, că Comisia nu a indicat prețul de piață pentru a evalua prima în cauză.
- 42 La punctul 126 din hotărârea atacată, Tribunalul, pe de o parte, ar fi realizat deducții întemeiate pe aprecierea sa eronată la punctele 124 și 125 din această hotărâre, potrivit căreia Comisia ar fi omis să caute un preț de piață în raport cu care să compare prima în cauză. Pe de altă parte, el ar fi afirmat în mod eronat că Comisia s-a abținut să examineze ansamblul caracteristicilor relevante ale garanției și ale împrumutului subiacent, în special existența garanțiilor oferite de împrumutat. Astfel, Comisia s-ar fi întemeiat pe aceste caracteristici și pe aceste garanții pentru a stabili, în considerentul (93) al deciziei în litigiu, prețul de piață al garanției.
- 43 În al doilea rând, Comisia pretinde că Tribunalul a interpretat în mod eronat Comunicarea privind garanțiile. Astfel, atunci când a considerat, la punctele 132-134 din hotărârea atacată, că Comisia a presupus că nicio instituție financiară nu ar fi putut să se constituie garant al unei întreprinderi aflate în dificultate, că Comunicarea privind garanțiile nu prevede nicio prezumție generală de acest tip și că, în consecință, Comisia a aplicat greșit această comunicare și nu și-a îndeplinit obligația de a efectua o apreciere globală, ținând seama de orice element relevant în speță care să îi permită să stabilească dacă recurența nu ar fi obținut în mod vădit facilități comparabile din partea unui operator privat, raționamentul Tribunalului ar fi afectat de următoarele erori:
- ar fi presupus în mod eronat că Comisia a exclus existența unui preț de piață pentru o garanție precum cea examinată în speță;
 - ar fi considerat în mod eronat că recurgerea la ratele de referință ar fi comparabilă cu o prezumție, deși Comisia ar fi explicat în detaliu că utilizarea acestor rate făcea parte integrantă dintr-un exercițiu empiric prin care se urmărea stabilirea unui indicator al prețului de piață al garanției;

- ar fi interpretat în mod eronat Comunicarea privind garanțiile în sensul că prevede o ierarhie strictă între metodele de piață și metodele de referință, deși această comunicare nu stabilește o asemenea ierarhie, iar cele două metode ar avea ca obiect stabilirea prețului de piață al garanției și s-ar întemeia pe date de piață;
 - ar fi apreciat în mod eronat că utilizarea ratei de referință implică o neîndeplinire de către Comisie a obligației sale de a efectua o apreciere globală, ținând seama de orice element relevant în speță care să îi permită să stabilească dacă Valencia CF nu ar fi obținut facilități comparabile din partea unui operator privat, dat fiind că această rată de referință s-ar aplica în legătură cu o analiză detaliată a situației întreprinderii beneficiare și a caracteristicilor garanției și ale împrumutului subiacent, analiză pe care Tribunalul ar fi prezentat-o, în plus, la punctele 62-105 din hotărârea atacată; și,
 - prin analiza efectuată la punctele 132-134 din hotărârea atacată, ar fi încălcat el însuși cerințele referitoare la o apreciere globală care decurge din jurisprudență, prin faptul că ar fi atribuit o importanță determinantă căutării unor operațiuni pur ipotetice și foarte improbabile, a căror relevanță nu ar fi evidentă într-o situație în care aprecierea globală efectuată de Comisie pe baza unor elemente obiective-cheie ar demonstra în mod clar că garanția în discuție nu a fost acordată la un preț de piață.
- 44 În orice caz, Comisia arată că, prin calcularea ratei de referință în conformitate cu punctul 4.2 din Comunicarea privind garanțiile, ea a stabilit prețul de piață al operațiunii de finanțare în cauză. De asemenea, aceasta ar fi efectuat o apreciere globală a avantajului luând în considerare situația Valencia CF la data acordării garanției și a ratingului său de credit de categoria JRC, precum și caracteristicile garanției în discuție.
- 45 În al treilea rând, Comisia consideră că Tribunalul i-a impus obligații de diligență și o sarcină a probei excesive atunci când, la punctele 131-138 din hotărârea atacată, a apreciat că Comisia nu a examinat suficient dacă exista o primă corespunzătoare de referință a garanției oferite pe piețele financiare, a prezumat că nicio instituție financiară nu s-ar constitui garant al unei întreprinderi aflate în dificultate și a presupus că nu exista un preț de piață pentru un credit similar negarantat. În special, la punctul 137 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi considerat în mod eronat că Comisia avea obligația de a solicita statului membru în cauză sau altor surse informații referitoare la existența unor împrumuturi similare cu împrumutul subiacent operațiunii în litigiu.
- 46 Comisia arată că, în considerentele (27)-(29), (50) și (51) ale deciziei de inițiere a procedurii, arătase că Valencia CF era o întreprindere aflată în dificultate, că o serie de parametri indicau că prima plătită pentru garanție nu era conformă cu prețul pieței și că nimic nu indica faptul că existau operațiuni similare pe piață. Astfel, ea și-ar fi exprimat îndoielile cu privire la existența unor garanții similare pe piața financiară care ar putea servi drept criteriu de referință și ar fi indicat că reieșea că operatorii de pe piață nu erau dispuși să își asume riscul de insolvabilitate a beneficiarilor. În decizia respectivă, ea ar fi invitat de asemenea Regatul Spaniei și părțile interesate să formuleze observații în această privință și ar fi solicitat acestui stat membru să îi furnizeze toate informațiile relevante pentru evaluarea ajutorului.
- 47 Or, în observațiile sale, FV ar fi indicat că nu avea cunoștință dacă existau garanții similare comparabile pe piață care puteau servi drept referință pentru prima de garanție.

- 48 Astfel, întrucât Comisia a prezentat, în decizia de inițiere a procedurii, un raționament întemeiat pe dificultățile Valencia CF și pe caracteristicile garanției în cauză și nimic nu sugerează că există operațiuni similare pe piață, ceea ce ar fi fost confirmat de părțile interesate, ea ar fi îndeplinit sarcina probei care îi revenea. Obligația sa de diligență nu ar implica necesitatea de a căuta elemente a căror existență este improbabilă sau pur ipotetică. O invitație în decizia de inițiere a procedurii ar fi suficientă pentru ca statul membru și părțile interesate să îi comunice operațiuni similare, dacă există.
- 49 Potrivit Comisiei, în principiu, revine statului membru care afirmă că s-a comportat ca un operator privat sarcina de a examina dacă existau operațiuni similare pe piață. Autoritățile publice și beneficiarul măsurii s-ar afla într-o poziție mai potrivită decât Comisia pentru a stabili existența unor operațiuni similare. În plus, Comisia nu ar putea fi invitată să prezinte probe negative. Hotărârea atacată ar rupe astfel echilibrul delicat care decurge din procedura oficială de investigare și care ar condiționa viabilitatea sa.
- 50 În plus, hotărârea atacată ar fi contrară jurisprudenței rezultate în special din Hotărârea din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's France (C-367/95 P, EU:C:1998:154, punctul 60), potrivit căreia nu se poate reproșa Comisiei că nu a ținut seama de eventualele elemente de fapt sau de drept care i-ar fi putut fi prezentate în cursul procedurii administrative, dar care nu i-au fost prezentate, această instituție neavând obligația de a examina din oficiu și prin extrapolare care sunt elementele care ar fi putut să îi fie prezentate. Astfel, ea s-ar putea întemeia pe un ansamblu coerent de factori care par fiabili și ar dispune, pentru aprecierea complexă a nivelului normal al unei garanții, de o marjă de apreciere pe baza informațiilor furnizate de părțile interesate.
- 51 Comisia susține că Curtea a recunoscut printre altele, în Hotărârea din 26 martie 2020, Larko/Comisia (C-244/18 P, EU:C:2020:238), că quantumul ajutorului conținut în garanția în discuție în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre fusese stabilit pe baza aprecierii dificultăților întreprinderii, fără să se fi recurs la o cerință referitoare la date de piață mai specifice.
- 52 În termeni mai generali, în ceea ce privește demonstrarea existenței ajutorului, Comisia ar avea obligația de a-și exercita competențele specifice de investigare numai atunci când nu dispune de elemente suficiente pentru a demonstra că ajutorul există, atunci când are cunoștință de existența unui element important de care nu dispune și care poate afecta aprecierea sa cu privire la existența ajutorului sau atunci când este rezonabil să presupună că datele de care dispune sunt incomplete. Niciuna dintre aceste situații nu s-ar regăsi însă în speță. În special, contrar celor sugerate de Tribunal la punctul 136 din hotărârea atacată, Comisia nu avea niciun motiv să presupună că informațiile de care dispune sunt fragmentare și putea aprecia că se află în posesia tuturor elementelor relevante necesare.
- 53 În al patrulea rând, Comisia consideră că Tribunalul a denaturat faptele atunci când a afirmat, la punctul 137 din hotărârea atacată, că investigația sa privind condițiile care predomină pe piață și existența unor operațiuni similare împrumutului garantat s-a limitat la îndoielile exprimate în decizia de inițiere a procedurii și că Comisia nu a invocat niciun alt element obținut în cursul procedurii administrative care să susțină constatările sale referitoare la insuficiența operațiunilor comparabile. Astfel, întrucât FV a abordat, în observațiile sale cu privire la decizia de inițiere a procedurii, tema garanțiilor similare pe piață, Comisia și-ar fi întemeiat concluziile referitoare la lipsa unei operațiuni similare pe piață și pe informațiile relevante prezentate de beneficiar.
- 54 Valencia CF și Regatul Spaniei contestă această argumentație.

Aprecierea Curții

- 55 În primul rând, în ceea ce privește denaturarea faptelor pretins săvârșită de Tribunal la punctul 137 din hotărârea atacată, care trebuie analizată de la bun început, trebuie amintit că, atunci când invocă o denaturare a elementelor de probă de către Tribunal, recurentul trebuie, în temeiul articolului 256 TFUE, al articolului 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și al articolului 168 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul de procedură al Curții, să indice cu precizie elementele care ar fi fost denaturate de acesta și să demonstreze erorile de analiză care, în opinia sa, ar fi condus Tribunalul la această denaturare. Pe de altă parte, potrivit unei jurisprudențe constante, o denaturare trebuie să reiasă în mod evident din înscrisurile din dosar, fără a fi necesară o nouă apreciere a faptelor și a probelor (Hotărârea din 11 noiembrie 2021, Autostrada Wielkopolska/Comisia și Polonia, C-933/19 P, EU:C:2021:905, punctul 94 și jurisprudența citată).
- 56 În această privință, este suficient să se constate că, deși Comisia afirmă că și-a întemeiat concluziile referitoare la lipsa unei operațiuni similare pe piață și pe informațiile relevante prezentate de beneficiar, ea nu susține această afirmație prin nicio referire specifică, în decizia în litigiu, la o asemenea luare în considerare.
- 57 În orice caz, după cum subliniază Comisia, FV s-a limitat să afirme că nu avea cunoștință dacă existau garanții similare pe piață, afirmație care se referă la „prima corespunzătoare de referință a garanției oferite pe piețele financiare”, iar nu la existența „unui preț de piață al unui credit similar negarantat”, singurul menționat la punctul 137 din hotărârea atacată.
- 58 În aceste condiții, nu se poate considera că punctul 137 din hotărârea atacată evidențiază o denaturare care ar reieși în mod vădit din înscrisurile din dosar.
- 59 În al doilea rând, în ceea ce privește interpretarea pretins eronată, la punctele 124-126 și 138 din hotărârea atacată, a considerentelor (85) și (93) ale deciziei în litigiu, este suficient să se arate că aceasta provine dintr-o interpretare eronată a hotărârii atacate.
- 60 Astfel, reiese fără echivoc din raționamentul Tribunalului care figurează la punctele 124-137 din această hotărâre că afirmația de la punctul 138 din hotărârea menționată, potrivit căreia Comisia a constatat „că nu exista un preț de piață pentru un credit similar negarantat”, se referă exclusiv la constatarea efectuată de Comisie, în considerentul (93) al deciziei în litigiu, potrivit căreia „numărul limitat de [...] operațiuni similare pe piață [...] nu va oferi o comparație corespunzătoare” „[î]ntre, pe de o parte, rata dobânzii aplicată efectiv împrumutului grație garanției de stat plus comisionul de garantare și, pe de altă parte, rata dobânzii care ar fi fost aplicată unui împrumut fără garanție de stat”, iar nu la raționamentul subsecvent din considerentul (93) menționat, conform căruia „Comisia va utiliza rata de referință relevantă” în vederea stabilirii prețului de piață pentru prima de garanție în cauză.
- 61 În al treilea rând, în ceea ce privește interpretarea pretins eronată de către Tribunal a Comunicării privind garanțiile, trebuie să se constate, *primò*, că argumentul potrivit căruia Tribunalul ar fi presupus în mod greșit că Comisia a exclus existența unui preț de piață pentru o garanție precum cea examinată în speță provine din aceeași eroare de interpretare a hotărârii atacate menționată la punctul precedent.

- 62 *Secundo*, rezultă de asemenea dintr-o interpretare eronată a hotărârii atacate reproșul adresat Tribunalului că a considerat în mod greșit că recurgerea la ratele de referință ar fi comparabilă cu o prezumție. Astfel, după cum reiese din cuprinsul punctelor 132-134 din hotărârea atacată, Tribunalul nu a considerat că recurgerea la ratele de referință ar fi comparabilă cu o prezumție; el a subliniat, în schimb, că Comisia a prezumat, cu încălcarea Comunicării privind garanțiile, că nicio instituție financiară nu ar deveni garant al unei întreprinderi aflate în dificultate.
- 63 În plus, el a apreciat, la punctele 135-137 din hotărârea atacată, că nu era susținută corespunzător cerințelor legale afirmația Comisiei potrivit căreia „numărul limitat de [...] operațiuni similare pe piață” nu permitea o comparație corespunzătoare între, pe de o parte, rata dobânzii aplicată efectiv împrumutului grație garanției de stat plus comisionul de garantare și, pe de altă parte, rata dobânzii care ar fi fost aplicată unui împrumut fără garanție de stat. Astfel, Tribunalul s-a limitat să ia act, la punctul 130 din hotărârea atacată, de recurgerea de către Comisie la ratele de referință, fără a califica nicidecum drept „prezumție” o asemenea recurgere.
- 64 *Tertio*, contrar celor pretinse de Comisie, Comunicarea privind garanțiile prevede o ierarhie între metodele care trebuie utilizate pentru a constata și a cuantifica elementul de ajutor dintr-o măsură.
- 65 Mai întâi, după cum a arătat domnul avocat general la punctele 48-55 din concluzii, punctul 3.2 litera (d) din această comunicare prevede la primul paragraf că revine Comisiei sarcina de a verifica, mai întâi, dacă „suportarea riscului” este „remunerată printr-o primă corespunzătoare aferentă sumei garantate”, dat fiind că, atunci când „prețul plătit pentru garanție este cel puțin la fel de mare ca și prima corespunzătoare de referință a garanției oferite pe piețele financiare, garanția nu conține un ajutor”.
- 66 În continuare, în conformitate cu al doilea paragraf al acestui punct 3.2 litera (d), numai „[î]n cazul în care pe piețele financiare nu există o primă corespunzătoare de referință a garanției”, „costul financiar total al creditului garantat, care include rata dobânzii la credit și prima garanției, trebuie comparat cu prețul de piață al unui credit similar, negarantat”.
- 67 Rezultă că trebuie verificată în primul rând prima metodă, amintită la punctul 65 din prezenta hotărâre, și, în lipsa existenței unei prime corespunzătoare de referință a garanției oferite pe piețele financiare, va trebui să fie utilizată a doua metodă, amintită la punctul precedent din această hotărâre. Această ierarhie între metodele pentru constatarea elementului de ajutor dintr-o măsură este confirmată de punctul 4.2 din Comunicarea privind garanțiile, care reafirmă la primul paragraf că, în „ceea ce privește garanția individuală, echivalentul-subvenție, sub formă de numerar, al garanției se calculează ca diferența dintre prețul de piață al garanției și prețul plătit efectiv” și precizează la al doilea paragraf că numai în cazul în care piața nu oferă garanții pentru acel tip de operațiune și nu există, așadar, un preț de piață pentru garanție trebuie să se recurgă la a doua metodă de cuantificare a elementului de ajutor.
- 68 Această metodă utilizează ca element de comparație, potrivit celui de al doilea paragraf al punctului 3.2 litera (d) din comunicarea respectivă, „prețul de piață al unui credit similar, negarantat” și, potrivit termenilor echivalenți ai celui de al doilea paragraf al punctului 4.2 din comunicarea menționată, „rata dobânzii de pe piață pe care compania ar fi suportat-o în absența garanției”.

- 69 În sfârșit, din al doilea paragraf al punctului 4.2 din Comunicarea privind garanțiile reiese că numai „[î]n cazul în care nu există o rată de piață a dobânzii, iar statul membru dorește să utilizeze, ca substitut, rata de referință” Comisia poate recurge la această din urmă metodă, întemeiată pe „rata de referință”. În special, utilizarea formulei imperative „se calculează”, în a doua teză a celui de al doilea paragraf al acestui punct, arată că Comisia și-a încadrat marja de apreciere în alegerea metodei utilizate pentru a constata și a cuantifica elementul de ajutor dintr-o măsură, astfel încât, în cazul imposibilității de a aplica prima metodă, ea trebuie să utilizeze a doua metodă dacă există o rată de piață a dobânzii și că, prin urmare, nu poate recurge la rata de referință decât dacă nu există o rată de piață a dobânzii.
- 70 *Quarto*, rezultă dintr-o interpretare eronată a hotărârii atacate argumentul potrivit căruia Tribunalul ar fi apreciat în mod eronat că utilizarea ratei de referință implică, ca atare, o neîndeplinire de către Comisie a obligației sale de a efectua o apreciere globală, ținând seama de orice element relevant în speță care să îi permită să stabilească dacă Valencia CF nu ar fi obținut facilități comparabile din partea unui operator privat.
- 71 Astfel, reiese fără echivoc din cuprinsul punctului 134 din hotărârea atacată că aprecierea Tribunalului potrivit căreia Comisia nu și-ar fi îndeplinit această obligație rezultă exclusiv din constatarea Tribunalului, care figurează la același punct din hotărârea atacată, potrivit căreia, „presupunând că nicio instituție financiară nu ar deveni garant al unei întreprinderi aflate în dificultate, și, prin urmare, că nicio primă corespunzătoare de referință a garanției nu era oferită pe piață, Comisia a încălcat Comunicarea privind garanțiile, care este obligatorie pentru aceasta”. Or, niciun element al punctului respectiv nu permite să se considere că, prin această afirmație, Tribunalul ar fi considerat că recurgerea la rata de referință ar implica, ca atare, o neîndeplinire a obligației menționate.
- 72 *Quinto*, dat fiind că Tribunalul s-a limitat, prin analiza efectuată la punctele 132-134 din hotărârea atacată, să verifice dacă Comisia a efectuat aprecierea sa conform cerințelor pe care și le-a impus ea însăși prin adoptarea Comunicării privind garanțiile, nu poate fi admisă afirmația acestei instituții potrivit căreia Tribunalul ar fi încălcat el însuși cerințele referitoare la aprecierea globală necesară.
- 73 În al patrulea rând, în ceea ce privește limitele sarcinii probei și ale obligației de diligență care revin Comisiei, trebuie amintit că, ținând seama de obiectivul urmărit la articolul 107 alineatul (1) TFUE de a asigura o concurență nenedaturată, inclusiv între întreprinderile publice și întreprinderile private, noțiunea de „ajutor”, în sensul acestei dispoziții, nu poate cuprinde o măsură acordată în favoarea unei întreprinderi prin intermediul unor resurse de stat atunci când aceasta ar fi putut să obțină același avantaj în împrejurări care corespund condițiilor normale ale pieței. Aprecierea condițiilor în care a fost acordat un asemenea avantaj se efectuează, în principiu, prin aplicarea principiului operatorului privat (Hotărârea din 11 noiembrie 2021, Autostrada Wielkopolska/Comisia și Polonia, C-933/19 P, EU:C:2021:905, punctul 105 și jurisprudența citată).
- 74 Prin urmare, atunci când este aplicabil principiul operatorului economic privat, acesta figurează printre elementele pe care Comisia este obligată să le ia în considerare pentru a stabili existența unui ajutor și nu constituie, așadar, o excepție care se aplică numai la cererea unui stat membru, atunci când s-a constatat că sunt întrunite elementele constitutive ale noțiunii de „ajutor de stat” prevăzute la articolul 107 alineatul (1) TFUE (Hotărârea din 11 noiembrie 2021, Autostrada Wielkopolska/Comisia și Polonia, C-933/19 P, EU:C:2021:905, punctul 107 și jurisprudența citată).

- 75 În acest caz, revine, aşadar, Comisiei sarcina de a dovedi, ținând seama printre altele de informațiile furnizate de statul membru în cauză, că nu sunt îndeplinite condițiile de aplicare a principiului operatorului privat, astfel încât intervenția statului în discuție cuprinde un avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE (Hotărârea din 11 noiembrie 2021, Autostrada Wielkopolska/Comisia și Polonia, C-933/19 P, EU:C:2021:905, punctul 108 și jurisprudența citată).
- 76 În acest cadru, revine Comisiei sarcina de a efectua o apreciere globală, ținând seama de orice element pertinent în speță care să îi permită să stabilească dacă întreprinderea beneficiară nu ar fi obținut în mod vădit facilități comparabile cu cele ale unui asemenea operator privat (Hotărârea din 11 noiembrie 2021, Autostrada Wielkopolska/Comisia și Polonia, C-933/19 P, EU:C:2021:905, punctul 110 și jurisprudența citată).
- 77 În această privință, trebuie considerată relevantă orice informație susceptibilă să influențeze în mod semnificativ procesul decizional al unui operator privat suficient de prudent și de diligent, aflat într-o situație cât mai apropiată de cea a operatorului public (Hotărârea din 11 noiembrie 2021, Autostrada Wielkopolska/Comisia și Polonia, C-933/19 P, EU:C:2021:905, punctul 112 și jurisprudența citată).
- 78 În plus, Comisia este obligată ca, în interesul unei bune administrări a normelor fundamentale ale Tratatului FUE referitoare la ajutoarele de stat, să conducă procedura de investigare a măsurilor incriminate cu diligență și cu imparțialitate, pentru ca, la momentul adoptării deciziei finale, să dispună de cele mai complete și fiabile elemente posibile în acest scop (Hotărârea 11 noiembrie 2021, Autostrada Wielkopolska/Comisia și Polonia, C-933/19 P, EU:C:2021:905, punctul 114, precum și jurisprudența citată).
- 79 Astfel, Comisia nu poate presupune că o întreprindere a beneficiat de un avantaj care constituie un ajutor de stat bazându-se numai pe o prezumție negativă, întemeiată pe lipsa de informații care permit să se ajungă la concluzia contrară, în lipsa altor elemente de natură să stabilească în mod pozitiv existența unui asemenea avantaj (Hotărârea din 10 decembrie 2020, Comune di Milano/Comisia, C-160/19 P, EU:C:2020:1012, punctul 111 și jurisprudența citată).
- 80 Prin urmare, în cazul în care rezultă că principiul operatorului privat ar putea fi aplicabil, revine Comisiei sarcina de a solicita statului membru în cauză să îi furnizeze toate informațiile relevante care să îi permită să verifice dacă sunt îndeplinite condițiile pentru aplicabilitatea și pentru aplicarea acestui principiu (Hotărârea din 10 decembrie 2020, Comune di Milano/Comisia, C-160/19 P, EU:C:2020:1012, punctul 104 și jurisprudența citată).
- 81 Aşadar, întrucât Comisia nu cunoaște în mod direct împrejurările în care a fost adoptată o decizie de investiție, ea trebuie să se întemeieze, în scopul aplicării acestui principiu, în mare măsură pe elementele obiective și verificabile prezentate de statul membru în cauză (Hotărârea din 10 decembrie 2020, Comune di Milano/Comisia, C-160/19 P, EU:C:2020:1012, punctul 112).
- 82 Or, chiar și atunci când această instituție se confruntă cu un stat membru care, neîndeplinindu-și obligația de colaborare, a omis să îi furnizeze informații pe care îl somase să i le comunice, aceasta trebuie să își bazeze deciziile pe elemente de o anumită fiabilitate și coerență, care oferă un temei suficient pentru a ajunge la concluzia că o întreprindere a beneficiat de un avantaj care constituie un ajutor de stat și care sunt, prin urmare, de natură să susțină concluziile la care ajunge aceasta (Hotărârea din 26 martie 2020, Larko/Comisia, C-244/18 P, EU:C:2020:238, punctul 69 și jurisprudența citată).

- 83 Rezultă că, în cursul examinării existenței și a legalității unui ajutor de stat, poate fi necesar ca Comisia să meargă, dacă este cazul, dincolo de simpla examinare a elementelor de fapt și de drept aduse la cunoștința sa (Hotărârea din 2 septembrie 2021, Comisia/Tempus Energy și Tempus Energy Technology, C-57/19 P, EU:C:2021:663, punctul 45 și jurisprudența citată).
- 84 În schimb, nu se poate deduce din această jurisprudență că revine Comisiei sarcina de a căuta, din proprie inițiativă și în lipsa oricărui indiciu în acest sens, toate informațiile care ar putea prezenta o legătură cu cauza cu care este sesizată, chiar și în situația în care asemenea informații s-ar găsi în domeniul public (Hotărârea din 2 septembrie 2021, Comisia/Tempus Energy și Tempus Energy Technology, C-57/19 P, EU:C:2021:663, punctul 45, precum și jurisprudența citată).
- 85 În consecință, legalitatea unei decizii în materia ajutoarelor de stat trebuie apreciată de instanța Uniunii în funcție de informațiile de care Comisia putea să dispună la data la care a adoptat această decizie, informații care le includ pe cele care apar ca fiind relevante pentru aprecierea care trebuie efectuată în conformitate cu jurisprudența amintită la punctele 75 și 76 din prezenta hotărâre și a căror prezentare ar fi putut, la cerere, să fie obținută de Comisie în cursul procedurii administrative (Hotărârea 11 noiembrie 2021, Autostrada Wielkopolska/Comisia și Polonia, C-933/19 P, EU:C:2021:905, punctul 118, precum și jurisprudența citată).
- 86 În speță, din cuprinsul punctelor 132-135 și 137 din hotărârea atacată rezultă că Tribunalul, pe de o parte, a apreciat că Comisia și-a impus, prin adoptarea Comunicării privind garanțiile, obligația de a verifica dacă exista „o primă corespunzătoare de referință a garanției oferite pe piețele financiare” sau „un preț de piață al unui credit similar, negarantat” înainte de a recurge la rata de referință. Pe de altă parte, el a considerat că instituția respectivă nu și-a îndeplinit obligația menționată, întrucât constatarea lipsei unei prime corespunzătoare de referință a garanției oferite pe piețele financiare rezultă dintr-o nerespectare a acestei comunicări, iar cea a lipsei unui preț de piață al unui credit similar negarantat nu este susținută corespunzător cerințelor legale.
- 87 În această privință, *primo*, din constatările efectuate la punctele 64-68 din prezenta hotărâre rezultă că Tribunalul a statuat în mod întemeiat că, prin adoptarea comunicării menționate, Comisia și-a impus obligația de a verifica dacă „există” o primă corespunzătoare de referință a garanției oferite pe piețele financiare și, în caz contrar, dacă „există” un preț de piață al unui credit similar negarantat, înainte de a recurge la rata de referință.
- 88 *Secundo*, după cum a arătat Tribunalul, în special la punctele 124-126 din hotărârea atacată, niciun element din decizia în litigiu nu lasă să se înțeleagă că Comisia ar fi verificat dacă exista o primă corespunzătoare de referință a garanției oferite pe piețele financiare. Astfel, aceasta s-a limitat să excludă, în considerentul (86) litera (c) din această decizie, „[că] primele de garanție anuale cuprinse între 0,5 % și 1 % percepute pentru garanțiile în cauză [reflectă] riscul de incapacitate de plată pentru împrumuturile garantate, date fiind dificultățile în care se [află] Valencia CF”. În plus, în secțiunea 7.2. din decizia în litigiu, referitoare la cuantificarea ajutorului, Comisia și-a început examinarea, în considerentul (93), direct cu a doua etapă, care constă în a verifica dacă există un preț de piață al unui credit similar negarantat.
- 89 Or, singura explicație care reiese din decizia în litigiu cu privire la această abordare este că instituția respectivă a considerat că, pentru o întreprindere aflată în dificultate, nu există o primă corespunzătoare de referință a garanției oferite pe piețele financiare.

- 90 Însă, după cum a arătat Tribunalul la punctele 127 și 133 din hotărârea atacată, o asemenea logică contravine Comunicării privind garanțiile, care distinge, la punctul 4.1 litera (a), „pentru companiile aflate în dificultate” cazul în care „un garant de pe piață, dacă există, ar percepe o primă substanțială [...], dat fiind riscul incapacității de plată”, de cele în care dacă „probabilitatea ca persoana creditată să nu mai poată achita împrumutul devine extrem de ridicată, nu există o rată a pieței”.
- 91 Rezultă că, potrivit acestei comunicări, aprecierea conform căreia Valencia CF se afla în dificultate la momentul acordării măsurii 1 nu este suficientă, în sine, pentru a constata că nu există o primă corespunzătoare de referință a garanției oferite pe piețele financiare, o asemenea constatare necesitând, cel puțin, o analiză suplimentară referitoare la riscul incapacității de plată preconizat.
- 92 În această privință, Tribunalul a arătat, în plus, la punctul 128 din hotărârea atacată, că Comisia a făcut distincție, în special în considerentele (77) și (80) ale deciziei în litigiu, între diferite tipuri de dificultăți și a apreciat că, deși Valencia CF se afla în dificultate la momentul acordării acestei măsuri, în sensul Liniilor directe din 2004 privind salvarea și restructurarea, el nu se afla „într-o situație de criză gravă”, în sensul punctului 4.1 litera (a) din Comunicarea privind garanțiile. Rezultă că Tribunalul a putut considera că Comisia nu a demonstrat în decizia în litigiu că probabilitatea ca Valencia CF să nu poată rambursa împrumutul era „extrem de ridicată”, în sensul punctului 4.1 litera (a) menționat.
- 93 Astfel, fără a săvârși o eroare de drept, Tribunalul a statuat că Comisia nu și-a îndeplinit obligația de a ține seama de orice element relevant în speță și că, contrar celor pretinse de această instituție, Tribunalul nu a extins obligația de diligență care revine instituției respective dincolo de limitele pe care și le-a impus prin adoptarea comunicării menționate.
- 94 *Tertio*, după cum a constatat Tribunalul la punctele 131, 135 și 137 din hotărârea atacată, niciun element din decizia în litigiu și niciun element prezentat în fața Tribunalului nu susține afirmația Comisiei din considerentul (93) al deciziei în litigiu potrivit căreia, „din cauza numărului limitat de [...] operațiuni similare pe piață”, criteriul de referință pentru prețul de piață al unui credit similar negarantat „nu va oferi o comparație corespunzătoare”.
- 95 În această privință, după cum a arătat domnul avocat general la punctele 79 și 80 din concluzii, instituția respectivă a dedus din propria constatare potrivit căreia Valencia CF se afla în dificultate la momentul acordării măsurii 1 nu numai că nicio instituție financiară nu ar fi oferit o garanție în favoarea acestui club, ci și că era exclus să poată exista un credit similar negarantat.
- 96 Or, întrucât existența atât a unei prime corespunzătoare de referință a garanției oferite pe piețele financiare, cât și a unui preț de piață al unui credit similar negarantat poate fi determinantă, în conformitate cu Comunicarea privind garanțiile, pentru constatarea existenței unui ajutor de stat și pentru cuantificarea sa, este vorba în acest caz despre elemente eminentemente relevante pentru aprecierea care trebuie efectuată de Comisie, în sensul jurisprudenței amintite la punctele 75 și 76 din prezenta hotărâre.
- 97 Deși Comisia, prin exprimarea, la punctul 28 din decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare, a îndoielilor sale referitoare la disponibilitatea instituțiilor financiare de a acorda Valencia CF un împrumut similar fără garanție din partea statului, și-a îndeplinit obligația, amintită la punctul 80 din prezenta hotărâre, de a solicita statului membru în cauză informațiile

relevante în această privință, este cert că nu a primit niciun răspuns din partea autorităților spaniole și nici nu a menționat în fața Tribunalului vreun alt element de care ar fi putut dispune la adoptarea deciziei în litigiu.

- 98 În aceste condiții, reiese că Comisia nu a demonstrat în fața Tribunalului că dispune de elemente de o anumită fiabilitate și coerență, în sensul jurisprudenței amintite la punctul 82 din prezenta hotărâre, care i-ar fi permis să afirme că nu exista decât un „număr limitat de [...] operațiuni similare pe piață” care „nu va oferi o comparație corespunzătoare” cu criteriul de referință pentru prețul de piață al unui credit similar negarantat.
- 99 Or, după cum reiese din cuprinsul punctului 52 din prezenta hotărâre, Comisia însăși consideră că poate fi obligată să își exercite competențele specifice de investigare, în special atunci când nu dispune de elemente suficiente pentru a demonstra existența unui ajutor sau atunci când este rezonabil să se presupună că datele de care dispune sunt incomplete.
- 100 Astfel, întrucât Comisia și-a impus, prin adoptarea Comunicării privind garanțiile, să verifice dacă există un preț de piață al unui credit similar negarantat, Tribunalul putea considera, fără a săvârși o eroare de drept, că această instituție era obligată, în condiții precum cele care reies din constatările efectuate la punctele 93-97 din prezenta hotărâre, să meargă dincolo de simpla examinare a elementelor de fapt și de drept aduse la cunoștința sa, în sensul jurisprudenței amintite la punctul 82 din prezenta hotărâre, în răspunsul la decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare.
- 101 Contrar celor pretinse de Comisie, Tribunalul nu i-a impus, în acest mod, obligații de diligență și de sarcină a probei excesive, ci s-a limitat să constate că ea nu a îndeplinit cerințele pe care și le-a impus prin adoptarea comunicării menționate. Astfel, el nu a solicitat nicidecum ca această instituție să furnizeze probe privind inexistența unor operațiuni similare pe piață, ci s-a limitat să arate că Comisia nu și-a susținut constatarea și nici nu a utilizat posibilitatea care îi este oferită, conform jurisprudenței amintite la punctul 84 din prezenta hotărâre, de a formula în cursul procedurii administrative o cerere specifică adresată autorităților spaniole sau părților interesate, pentru a obține prezentarea unor elemente relevante în scopul aprecierii care trebuie efectuată. În special, Tribunalul nu a exclus că ar fi putut fi suficient ca, în scopul îndeplinirii obligațiilor sale de diligență și a sarcinii probei care îi revin, Comisia să formuleze o asemenea cerere specifică în cadrul schimburilor menționate la punctul 14 din prezenta hotărâre.
- 102 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, motivul unic invocat în susținerea recursului și, prin urmare, recursul însuși trebuie respinse ca nefondate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 103 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.
- 104 Conform articolului 138 alineatul (1) din acest regulament de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din regulamentul menționat, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

- 105 Întrucât Comisia a căzut în pretenții cu privire la motivul unic invocat, iar Valencia CF a solicitat obligarea sa la plata cheltuielilor de judecată, se impune obligarea acesteia să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, cheltuielile de judecată efectuate de Valencia CF.
- 106 Conform articolului 140 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, devenit aplicabil *mutatis mutandis* procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acest regulament, statele membre care au intervenit în litigiu suportă propriile cheltuieli de judecată. În consecință, Regatul Spaniei, care a participat la procedura în fața Curții, va suporta propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară și hotărăște:

- 1) Respinge recursul.**
- 2) Obligă Comisia Europeană să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, pe cele efectuate de Valencia Club de Fútbol SAD.**
- 3) Regatul Spaniei suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Semnături